

Erfgoed Gelderland

Verslag Vergadering

Ledenraad coöperatie Erfgoed
Gelderland

13 november 2020

Vergadering: Ledenraad coöperatie Erfgoed Gelderland
Plaats: via een online livestream
Datum: 13 november 2020
Tijdstip: 10:00 – 11:33

Aanwezig:

RvT: Marianne Bakker-Otten en Mark van der Wolf
RvB: Marc Wingens (MW) en Liesbeth Tonckens (LT)
Presentator: Mijke Pol (MP)
Notulist: Emma Johnson (EJ) De presentatie wordt verstrekt aan alle leden
Inbrengen van de vragen van leden en peiling leden: Henriette Kosse (HK)
38 leden waren aanwezig

Personen die het woord namen:

Hans Krabbendam – Katholiek Documentatiecentum (aanwezig in de studio (HK))
Ella Kok-Majewska – Regionaal Archief Rivierenland (aanwezig in de studio (EKM))
Barbara Kruijzen – Museum het Valkhof
Erik Stotijn – Noord-Veluws Museum
Germa Greving – Museum het Pakhuis
Margriet van Leeuwen – Rozet
Ben Verheij – Oudheidkundige Vereniging Groenlo
Elsabé Kalsbeek – Museum Elburg
Ton Friessen – Nederlands Artilleriemuseum
John Sijmonsbergen – Nationaal Museum van Wereldculturen
Robert Braam – Oorlogsmuseum Niemandland
Hendrik Haafkens – Erfgoedcentrum Zutphen
Winfred Voordendag – Museum Kröller-Müller
Rosalie Thomassen – St. Maelwael Van Lymborch

1. Welkom

Filmpje met welkomstwoord en sterktewensen Gerdo van Grootheest namens de Raad van Toezicht. Van Grootheest denkt aan alle leden van Erfgoed Gelderland in coronatijd. Musea en bibliotheken deuren gesloten. Vrijwilligers kunnen of willen hun werk niet doen. Er wordt aan jullie gedacht.

Welkomstwoord Mijke Pol vanuit een studio in Duiven. Liesbeth Tonckens en Marc Wingens tonen [filmpje](#) waarin Erfgoed Gelderland zich presenteert aan de Provinciale Statenleden.

Normaliter twee ALV's per jaar, dit jaar op 26 juni een extra vergadering gehouden naar aanleiding van kritische vragen van leden omtrent de nieuwe huisvestingsplannen van Erfgoed Gelderland. Destijds besloten om deze ideeën voor nieuwe huisvesting even te laten voor wat ze zijn.

MP: Waarom filmpje voor provincie nodig?

LT: Statenleden rouleren en sommigen kennen ons daardoor nog niet. Om de subsidiestroom intact te houden is dit filmpje gemaakt.

2. Notulen vorige vergaderingen

Er zijn geen vragen ingestuurd naar aanleiding van de notulen.

Henriette legt stemprocedure uit, gaat online via zogeheten Mentimeter. 36 leden geven aan tot welke categorie hun organisatie behoort. Leden gaan unaniem akkoord met de notulen van 18 mei en van 26 juni.

3. Criteria lidmaatschap vaststellen

MP: criteria lidmaatschap zijn aangescherpt.

MW: criteria waren vrij summier. We willen graag meer duidelijkheid: wat verstaan we onder erfgoed, wat voor typen organisaties kunnen lid worden? Lidmaatschap is voortaan een voorwaarde voor subsidie bij de Provincie, hierdoor nam een bredere groep contact met ons op. Voorstel aangescherpte criteria:

1. Voortdurend beheer en behoud (continuïteit organisatie)
2. Buiten provincie Gelderland; wel Gelders erfgoed
3. Maatschappelijk relevant
4. Onderschrijft coöperatiedoelstellingen
5. Raad van Bestuur kan weigeren

Voorbeeld historische vereniging in Veenendaal. Veenendaal ligt in Utrecht, maar hoorde vroeger deels bij Gelderland. Vereniging is dus wel bezig met de geschiedenis van Gelderland. Leden hebben de nieuwe voorwaarden toegestuurd gekregen en vinden ze ook terug op onze website.

LT: Met maatschappelijke relevantie bedoelen we dat erfgoedpartijen niet stilstaan maar meebewegen met onze maatschappij.

MW: Tijdelijke initiatieven kunnen geen lid worden.

Stemming aangepaste criteria: 36 akkoord, 2 weet niet. Vragen over wat maatschappelijke relevantie is.

MW: Partij dient deel te nemen aan de samenleving en erfgoed te koppelen aan de actualiteit. Altijd maatwerk.

Barbara Kruijzen: Inclusie en herbestemming zijn specifieke en actuele thema's, gaan deze meelopen met de tijd?

LT: Gaat altijd mee met de tijd, altijd herbezien

Erik Stotijn: Mist bij de statutaire doelstelling coöperatie de zinsnede: 'treedt op als belangenbehartiger Gelderse Erfgoedinstellingen.'

LT: Dat is de doelstelling zoals deze formeel in de statuten staat. In onze beleidsplannen geven we hier een actuele vertaling van. Statutair is algemeen; beleid is wat specifiek.

MP: Wat doen we met de twee stemmers die 'weet niet' hebben gestemd?

MW: We sturen iedereen nog een overzicht dat rustig bekeken kan worden. We staan open voor vragen die nog gesteld worden vanuit de leden.

4. Beleidsplan en begroting 2021

Beleidsplan is al doorgenomen vorige keer. Nu focus op bijzonderheden in begroting.

LT: Drie belangrijkste doelen in 2021:

1. Kennis ontwikkelen (professionalisering, innovatie)
2. Zichtbaarheid vergroten (in- en externe communicatie en activiteiten)
3. Verbinding met de omgeving versterken (actualiteit en ontwikkeling)

Alle projecten sluiten hier op aan.

Begroting is niet heel ingewikkeld. Nieuw is de extra projectsubsidie voor vernieuwing Collectie Gelderland. Inkomsten ledencontributies stijgen licht i.v.m.. toename aantal lidmaatschappen.

Contributies voor Collectie Gelderland blijven gelijk dankzij subsidie Provincie.

Uitgaven 2021: in 2020 met instemming van ledenraad extra medewerker aangenomen die is betaald uit de opgebouwde reserve. Vandaar de hoge post van €70.000,-. In 2021 blijft medewerker in dienst maar wordt dan vanuit de stichting betaald. Hierdoor dalen de uitgaven weer naar het niveau van 2019.

Huisvesting €0; betaald vanuit de stichting.

ICT-kosten veel hoger ivm. Collectie Gelderland.

Organisatiekosten flink gestegen; kosten Gelderse Erfgoedmonitor structureel in begroting opgenomen.

Germa Greving: Is de stijging van de hostingkosten van Collectie Gelderland een zorg voor toekomst?

LT: ja, maar zijn hierover in goed gesprek met de Provincie. Website is enorm verbeterd en vernieuwd in opdracht van de provincie. De Provincie voelt zich hier verantwoordelijk voor, we gaan er vanuit dat dit goedkomt.

Stemming begroting: 37 akkoord, 1 nee.

Margriet van Leeuwen: Is de Erfgoedmonitor een taak van de coöperatie of de stichting?

MW: Coöperatietaak, komt zo meteen aan bod.

Henriette Kosse: meerdere leden vragen zich af hoe de begroting van Collectie Gelderland zich verhoudt tot de begroting van Erfgoed Gelderland in z'n geheel?

LT: Stichting en coöperatie lopen soms door elkaar. Medewerkers worden betaald uit de stichting. Out-of-pocketkosten worden al 20 jaar vanuit de contributie van de Collectie Gelderland-leden betaald.

Erik Stotijn: Heeft de coronacrisis invloed op de begroting?

LT: Nee, wel werken we voornamelijk thuis en missen we het contact met de leden.

MW: Eén lid is niet akkoord met de begroting. Ook na afloop van de ALV kunnen vragen gesteld worden. [Het betreffende lid geeft later aan per ongeluk op de verkeerde knop te hebben gedrukt. Alle 38 deelnemende leden zijn dus akkoord met de begroting.]

5. Recente projecten

Erfgoedfestival

Vond dit jaar digitaal plaats en was te beschouwen als de Landelijke opening van de Maand van de Geschiedenis. Uitgangspunt was om het erfgoed in onze provincie meer op de kaart zetten. 15 kunstenaars op residentie in 15 locaties. Eind september alles gepresenteerd in Muis, Arnhem. Alles is opgenomen en in oktober online uitgezonden. [Aftermovie](#) wordt getoond.

Hans Krabbendam: Residentie spreekt je op een andere golflengte aan. Roos Rebergen (Roosbeef) schreef in het KDC een liedje over een ervaring van een jonge missionaris. Hij kan niet landen in

Brazilië, voelt zich verloren.

MP: Waarom wilden jullie graag samenwerken met Roosbeef?

HK: We wilden iemand die gevoeligheid heeft voor levensverhalen en die dat poëtisch kan vertalen. Heeft goed uitgepakt.

Ella Kok-Majewska: Regionaal Archief rivierenland werkte samen met het Flipje en Streekmuseum Samen hadden we de voorkeur voor Paulien Cornelisse omdat we iets met taal wilden doen. Archief bestaat vooral uit tekst. Taal werkt verbindend tussen museum en archief. Paulien vond het moeilijk in het begin. Wordt overweldigd door hoeveelheid informatie. Daarom hebben we haar geholpen een keuze te maken.

HK: Het KDC heeft ook een voorselectie gemaakt voor Roos, zonder daarbij teveel te sturen. Roos vroeg om hulp met kiezen.

MP: Thema van de Maand van de Geschiedenis was Oost/West. We hebben geprobeerd om dit op alle locaties terug te laten komen. Was het eng om iemand complete vrijheid te geven?

EKM: Nee, was juist leuk. We hebben wel het proces begeleid en extra bronnen en invalshoeken aangeleverd.

HK: Ik vond het lastig om controle over te geven. Als verantwoordelijke voor een instelling houd je graag de touwtjes in handen. Maar het was goed om dit toch te doen. Doordat het initiatief bij Erfgoed Gelderland lag, was dit makkelijker om te doen.

EKM: We hebben kaders meegegeven zodat bronmaterialen van zowel het Streekmuseum als het Archief goed uit de verf zijn gekomen.

MP: Heeft het jullie nog iets anders gebracht?

HK: Intern wel, maar het is nog niet duidelijk wat we met het filmpje/liedje gaan doen. Het is minder zichtbaar dan het boekje van Paulien. We moeten een vertaalslag zien te maken. Context bieden om kunstproduct te herleiden naar verhalen in archief.

MP: Oorspronkelijk was het plan om in oktober op locaties zelf optredens te hebben. Door corona kon dit niet. Maar artiesten hebben iets wat tijdloos is gemaakt dus er kan altijd nog iets mee gedaan worden. We bereiken er jongeren en studenten mee, maar is het festival de enige manier?

MW: Dankzij het festival worden jonge mensen die niks met erfgoed hoeven te hebben via een favoriete artiest naar erfgoed getrokken. Maar Erfgoed Gelderland werkt ook met jongeren die al in erfgoed geïnteresseerd zijn. Sinds gisteren kent Erfgoed Gelderland ook een jongerengilde, bestaande uit 11 erfgoedprofessionals-tussen de 18 en 30 jaar. Sommigen zijn nog met de opleiding bezig, anderen zijn net aan het werk. Daarnaast organiseren we jaarlijks met Erfgoed Brabant het jongerencongres The Future is Heritage. Circa 100 jongeren uit meer dan 20 Europese landen doen hier aan mee. Behandelen zaken als herbestemming, inclusie, beladen erfgoed. Uitwisselingen tussen verschillende landen.

Erfgoedmonitor

MW: Middels de Gelderse Erfgoedmonitor brengen we statistische informatie van leden van de coöperatie in beeld. Intern fijn om van leden te zien hoe ze zich tot elkaar verhouden. Als coöperatie van alles uit te concluderen en hierop kan beleid afgestemd worden. Daarnaast ook een bruikbaar middel in lobbywerk. Aan politiek, Provincie en andere overheden kunnen we laten zien hoe het staat met erfgoed in onze provincie. Dit jaar hebben we de monitor over 2019 afgeleverd. In 2021 monitoren we 2020. Daarna hebben we een vergelijking en een goed beeld van de verschillen. Welke invloed heeft dat vreselijke coronajaar? Dit gaan we zichtbaar maken. Hiermee kunnen we aan de politiek aannemelijk maken dat er bepaalde noden zijn.

MP: Inmiddels zijn we met meer dan 220 leden, dus ons ledenbestand leent zich ook hiervoor.

LT: Groep is wel heel divers. Uit de monitor wordt zichtbaar dat de historische verenigingen bijvoorbeeld heel weinig tot geen subsidies ontvangen, dit in tegenstelling tot de musea. Dat leidt tot een andere kwetsbaarheid van de organisaties. Het is interessant om dit zichtbaar te maken aan de gemeenten.

MW: Zij hebben minder behoefte aan forse omzet. Historische verenigingen zijn vaak met veel leden en zijn ook bezig met sociale cohesie. Ook dit is een voordeel voor gemeenten dat we graag zichtbaar

maken.

E-learning platform

MP: Veel organisaties hebben een groot arsenaal aan vrijwilligers. Soms ontbreekt het bij deze vrijwilligers nog aan basiskennis. Daarom is Erfgoed Gelderland gestart met e-learning: een nieuwe vorm van scholing.

LT: We hadden altijd al basiscursussen. Cursisten hebben namelijk veel aan deze ervaring, maar de beginsituatie verschilt soms heel erg, wat vertragend kan zijn tijdens een studiedag. Dit jaar versneld begonnen met e-learning, om zo de basiskennis te kunnen faciliteren. Inmiddels zijn er drie cursussen af; er volgen nog meer cursussen. Er is een certificaat aan verbonden. Cursussen zijn voor iedereen toegankelijk, ook niet-leden. We werken ook samen met collega's uit de andere provincies.

6. In gesprek met de leden

HK: Complimenten over de aftermovie. Over de herziene criteria: meerdere leden vragen zich af of het niet aan de leden is of partijen wel of niet toe kunnen treden.

LT: In principe wel maar in praktijk onuitvoerbaar. Dan moeten we hier tijdens de ledenraad over stemmen. Iedereen moet zich daar dan in verdiepen. Hopelijk vertrouwen de leden het toe aan Liesbeth en Marc. Voorbeeld van Speelgoed- en Ambachtenmuseum in Terschuur. Vanaf vorig najaar in adviestraject, museum bezig met een enorme professionaliseringslag. Deze zomer kon het lidmaatschap gerealiseerd worden. Het snel kunnen schakelen zouden we verliezen wanneer we moeten wachten op ALV.

EKM: Middels het vaststellen van criteria hebben leden al invloed op het toetredingsproces.

MP: Wellicht kan er meer transparantie in toetredingsproces komen?

LT: We kunnen er over nadenken of we dit kunnen realiseren, bijvoorbeeld middels een bezwaarprocedure.

Voorbeeld organisaties buiten Gelderland: historische vereniging Veenendaal. Ook partijen in Venlo en Roermond. Hoorde ooit bij Gelderland. Het Limburgs Museum in Venlo is een goede kandidaat.

Wordt er ook met terugwerkende kracht naar huidige leden gekeken?

MW: We nemen dit mee. Niet altijd even makkelijk om daar nu op te antwoorden. Grotere betrokkenheid willen we ook graag, samen met de leden.

LT: Er is veel gebeurd de afgelopen 1,5 jaar in contact en betrokkenheid. Het kan zijn dat sommige leden zich op een gegeven moment niet meer herkennen en zelf besluiten terug te treden, het blijft een heterogene groep.

MW: In 2010 had het instellen van de coöperatieve structuur ook grote gevolgen.

Notitie huisvesting bespreken

MP: Waarom is er behoefte aan een eventuele nieuwe huisvesting van Erfgoed Gelderland?

MW: Afgelopen jaren zijn we hard gegroeid en tegelijk ook als organisatie veranderd. Onderzoek van Liesbeth toont een sterke ontwikkeling. Vragen van leden: ook als koepelorganisatie zichtbaarder zijn bij uitoefenen belang Gelders erfgoed. We doen al veel waarvoor we graag bij elkaar komen, zoals scholing, netwerkbijeenkomsten en diverse samenwerkingsprojecten. Om die redenen gingen we ons afvragen of het Gelders archief nog wel de plek was waar onze ambities goed gerealiseerd konden worden. We dachten op een vrije manier na over hoe we samenkomen, toen een andere plek in beeld kwam. Er ontstond wat opschudding over deze kandidaat locatie. Hebben het toen even opgeschort. Inmiddels zitten we in de tweede lockdown, mensen kunnen zich minder voorstellen dat je fysiek samenkomt. Maar we moeten hier over blijven nadenken want er komt een keer een einde aan deze situatie en regeren is vooruitzien. We willen hier iedereen bij betrekken. Wat vinden de leden?

EKM: Ik snap het wel, ben hier niet zo enthousiast over. Voor mij geldt zichtbaarheid op een locatie niet. Het zit eerder in de projecten, in mensen die op locatie komen en dat uitdragen. Andere

huisvesting lijkt me hier ondergeschikt aan. Voor de coöperatie is een makelaarsfunctie weggelegd.

MP: Maar het kost de leden niets?

EKM: Linksom of rechtsom wel, verhuizen kost altijd veel en het valt ook altijd tegen.

MW: Op de lange duur gaat het om de exploitatiekosten, die moeten gelijk blijven aan nu.

HK: Ik word er wel warm van. Vraag is of verandering van plek bevorderend is voor het uitoefenen van de doelstelling. Ik ben nu vier jaar betrokken bij de coöperatie. Ik voel bij het Gelders Archief dat Erfgoed Gelderland er te gast is. Er is daar weinig te zien van de coöperatie. Sterk wanneer er meer coöperatief gastheerschap komt.

Ben Verheij: Kantoorwereld na corona ziet er anders uit. Wat is er mis met de huidige locatie? Voor organiseren van evenementen meer bij leden organiseren. Zoals de WO2-café's.

EKM: Bij leden in huis kan er veel georganiseerd worden.

HK: Het kan ook handig zijn om een soort clubhuis te hebben waar je makkelijk zaken kunt regelen.

LT: We krijgen vaker de vraag om ruimtes te faciliteren.

HK: Voor gemeenschappelijke belangenbehartiging moeten we juist stimuleren en aanjagen dat er één plek, één vitrine is.

EKM: Huisvesting en vitrine is niet hetzelfde.

Henriette Kosse: Uit de Mentimeter blijkt dat leden bereikbaarheid belangrijk vinden voor de nieuwe locatie, evenals zichtbaarheid en herkenbaarheid.

LT: Overigens zitten we ook met veel plezier in het Gelders Archief. Dus niet uit onmin zoeken naar andere locatie. Maar wel blijven ontwikkelen als organisatie. Wat is er nog meer nodig? Praten ook met archief verder. Is in ieder geval veel parkeerplaats.

Verhaal van GLD samen vertellen

MP: Ook hier is een grote rol voor de leden weggelegd. Hoe kunnen leden dit verhaal vertellen?

MW: In filmpje werd dit al verteld. 102 leden hebben hun handtekening op het convenant gezet. Zij hebben de intentie om informatie en beeldmateriaal aan te leveren voor het boek. Leden vertellen het verhaal binnen hun organisatie en daarmee ook een deel van het Verhaal van Gelderland. We dagen deze partijen uit om dit verhaal zichtbaar te maken: van musea tot archieven en historische verenigingen. Niet enkel in het boek, maar ook daarbuiten. Op een samenhangende manier. 108 instellingen met publieksfunctie kunnen onderlinge afstemmingen maken en verbindingen leggen. We hebben hier met de 5 kritische leden over gesproken. Carin Reinders van CODA is van mening dat we hier al een goede infrastructuur voor hebben. Zijn hierover in gesprek met CODA, Museum Arnhem, Museum het Valkhof, de ROZET en het Nederlands Openluchtmuseum. Carin Reinders van CODA vertelt in een filmpje over verkenning en spreekt vertrouwen uit in het vervolg.

HK: Katholiek Documentatiecentrum is een landelijke instelling en vertelt dus niet enkel een Gelders verhaal.

LT: Geldt voor meer organisaties.

HK: Tegelijkertijd is lokale worteling ook aantrekkelijk.

MW: Ook het Nederlands Openluchtmuseum is een landelijk museum, maar heeft wel een Gelderse collectie.

EKM: Streekarchief doet mee aan Verhaal van Gelderland. Wordt voortgezet. Nadenken over inrichting. Wat is meerwaarde van centrale plek?

MP: Ook bij het Erfgoedfestival landelijke aandacht voor Gelders erfgoed.

Rondvraag

Elsabé Kalsbeek: Vraag over begroting activiteitenplan: Wat is subsectoraal netwerk?

LT: Binnen coöperatie enkele kleine homogene netwerken die makkelijk de diepte in kunnen gaan op eigen thema's (bv. netwerk directeuren kleinere musea met betaalde medewerkers).

Margriet van Leeuwen: Jongerenpanel Erfgoed Gelderland link met landelijk platform Erfgoed Jong?

MW: Ja, dit is het jongerennetwerk van KIEN (Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland).

Ton Friessen en anderen: Waarom grens voor ondersteuning bij regeling Provincie bij 8000 bezoekers? Ook kleine musea hebben behoefte aan steun.

LT: Wij zijn niet de Provincie. Provincie heeft dit besloten omdat ze niet iedereen kunnen ondersteunen. Criterium is dat gesteunde instelling bovenlokale betekenis heeft. Concretisering dmv. bezoekersaantallen. Erfgoed Gelderland blijft lobbyen voor kleinere clubs, maar de eis van 8000 bezoekers is keihard. Tip om bezoekers van Open Monumentendag en andere evenementen op te tellen bij bezoekersaantallen.

John Sijmonsbergen: Tentoonstelling Afrikamuseum over het slavernijverleden kan eventueel reizen onder leden. Erfgoed Gelderland kan hier bij MijnGelderland reclame voor maken.

Robert Braam: Kan Oorlogsmuseum Niemandsland aansluiten bij het overleg voor directeuren van kleine musea?

LT: Nee, dit is enkel voor musea met een betaalde formatie van max 3FTE. Er is ook een netwerk voor vrijwilligersmusea, alleen is dit netwerk op dit moment niet zo actief.

Hendrik Haafkens: CODA vertegenwoordigt niet alle grote leden in het debat over huisvesting. Laat iedereen meepraten, geen hiërarchie in discussie.

MW: Absoluut. Fijn als een aantal instellingen voortouw nemen.

Erik Stotijn: Heeft Erfgoed Gelderland een directe formele communicatielijn naar de Museumvereniging?

LT: Indirect, via het Landelijk Contact Museumconsulenten.

Afsluiting door MP om 11:33.